

LETTERKUNDE

KRONIEK DER POËZIE

L. Th. Lehmann, *Subjectieve reportage*, H. P. Leopold, Den Haag, 1940.

Bertus Aafjes: *Het gevecht met de Muze*, Stols, Rijswijk, 1940.

Kon men Lehmann de meest opzienbarende figuur noemen, die met de verschijning van het tijdschrift *Werk* naar voren trad, Bertus Aafjes is ongetwijfeld de eerste ontdekking van *Criterion*! Er bestaat overigens nogal enig verschil tussen deze beide generatie-genoten, dat zich zowel in de wijze, waarop zij aan het woord kwamen, als in de aard van hun poëzie manifesteert. Lehmann, de achttienjarige, viel met de verzen, die men van hem las in het eerste *Werk*-nummer „als een meteor” uit de lucht, en zijn stem klonk onmiddellijk luid en doordringend in het koor der jonge dichters, — Aafjes daalde meer „auf Flügeln des Gesanges” als een gouden herfstblad neer, in het gezichtsveld van hen, die *Criterion* kregen voorgelegd. Belangstellende lezers hadden al eens iets van hem kunnen vinden in *De Gemeenschap*, in *Elsevier's Maandschrift* of andere periodieken, en zelfs was hij gedurende enige maanden redacteur van het miniatuur-tijdschrift *Klondyke*. Maar ook zijn verzen hebben een weke, herfstelijke toon, die ze lijnrecht tegenover het van jongensachtige bravoure vervulde werk van Lehmann stelt.¹ Is men geneigd bij het laatste soms te denken aan de poëzie van den jonggestorven Duitsen dichter Georg Heym, de gedichten van Aafjes roepen onwillekeurig herinneringen op aan die van den eveneens op

jeugdige leeftijd overleden Georg Trakl. Lehmann verkeert, blijkens zijn publicaties, nog in het puberteitsstadium, waarin de jonge dichter zich eigenlijk schaamt voor zijn poëzie en liever een goed figuur op de schaats dan op het ros Pegasus zou slaan; Aafjes is geheel anders ingesteld, mijmert graag, en heeft de neiging zijn eigen poëzie als het belangrijkste ter wereld te bezien, waardoor hij zichzelf misschien wel eens wat al te ernstig neemt. Men kan dit onderscheid nergens duidelijker zien aangetoond, dan wanneer men het gedicht van Aafjes *De laatste waarheid* vergelijkt met enkele strofen uit Lehmann's *Inspiratie*, waar deze van de „kunstluis” zegt:

Dus stort hij zich in allerijl
op 'n dichter bijna onder zeil,

en pest hem heel zijn brein weer klaar
tot hij vloekend naar de schakelaar

grijpt, omdat hij, als hij niet schrijft,
toch heel de nacht weer wakker blijft.

Daartegenover leest men bij Aafjes in *De laatste waarheid*:

Ik heb op den dichter, die in mij leeft
aanslagen beraamd en aanslagen gepleegd.

Ik stak hem vaak woedend een prop in de mond,
maar hij, hij zong het in verzen rond.

Omdat hij — wat ik ook doe — niet wijkt,
heb ik hem symbolisch de hand gereikt.

Vraagt iemand waarom ik stomdronken ben?
Om hem te vergeten. Om hem, om hem...

Men bemerkt duidelijk het onderscheid, maar